

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση C-562/12

Liivimaa Lihaveis MTÜ

κατά

Eesti-Läti programmi 2007-2013 Seirekomitee

(αίτηση του Tartu ringkonnakohtus για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως)

«Προδικαστική παραπομπή — Διαρθρωτικά ταμεία — Κανονισμοί (ΕΚ) 1083/2006 και 1080/2006 — Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) — Επιχειρησιακό πρόγραμμα για την προώθηση της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας μεταξύ της Δημοκρατίας της Εσθονίας και της Δημοκρατίας της Λεττονίας — Απόφαση της επιτροπής παρακολουθήσεως περί απορρίψεως ορισμένης χρηματοδοτήσεως — Όρος που προβλέπει ότι οι αποφάσεις της επιτροπής αυτής δεν δύνανται να προσβληθούν — Άρθρο 267 ΣΛΕΕ — Πράξη εκδιδόμενη από θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό της Ένωσης — Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης — Άρθρο 47 — Δικαίωμα αποτελεσματικής ένδικης προστασίας — Δικαίωμα προσβάσεως στη δικαιοσύνη — Καθορισμός του κράτους μέλους του οποίου τα δικαστήρια είναι αρμόδια για την εκδίκαση προσφυγής»

Περίληψη – Απόφαση του Δικαστηρίου (τέταρτο τμήμα) της 17ης Σεπτεμβρίου 2014

1. Προσφυγή ακυρώσεως — Αρμοδιότητα του δικαστή της Ένωσης — Προσφυγή κατά αποφάσεως επιτροπής παρακολουθήσεως την οποία συνέστησε κράτος μέλος βάσει του κανονισμού 1083/2006 — Απαράδεκτο — Αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων

(Άρθρο 263 ΣΛΕΕ· κανονισμός 1080/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου· κανονισμός 1083/2006 του Συμβουλίου, άρθρο 63 §§ 1 και 2)

2. Προδικαστικά ερωτήματα — Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου — Όρια — Αίτηση ερμηνείας πράξεως η οποία δεν έχει εκδοθεί από θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό της Ένωσης — Αναρμοδιότητα του Δικαστηρίου

(Άρθρο 267, εδ. 1, στοιχείο β', ΣΛΕΕ· κανονισμός 1080/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου· κανονισμός 1083/2006 του Συμβουλίου)

3. Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή — Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης — Διαχείριση και έλεγχος — Επιτροπές παρακολουθήσεως — Οδηγός προγράμματος που έχει εκδοθεί από επιτροπή παρακολουθήσεως και αποκλείει τον δικαστικό έλεγχο των αποφάσεων περί απορρίψεως των αιτήσεων χρηματοδοτήσεως — Δεν επιτρέπεται — Προσβολή του δικαιώματος αποτελεσματικής ένδικης προστασίας

(Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρα 47 και 51 § 1· κανονισμός 1080/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου· κανονισμός 1083/2006 του Συμβουλίου)

4. *Θεμελιώδη δικαιώματα — Δικαίωμα αποτελεσματικής ένδικης προστασίας — Υποχρεώσεις των εθνικών δικαστηρίων — Έλεγχος, παρά την ενδεχόμενη ύπαρξη εθνικών δικονομικών κανόνων που τον εμποδίζουν, της νομιμότητας αποφάσεως εθνικής αρχής η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης*

(Άρθρο 19 § 1, εδ. 2, ΣΕΕ· Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 47)

5. *Προδικαστικά ερωτήματα — Ερμηνεία — Διαχρονικά αποτελέσματα των αποφάσεων περί ερμηνείας — Αναδρομική ισχύς — Όρια — Οικονομικές επιπτώσεις της αποφάσεως — Επιπτώσεις οι οποίες δεν δικαιολογούν τον περιορισμό των διαχρονικών αποτελεσμάτων της αποφάσεως*

(Άρθρο 267 ΣΛΕΕ)

1. Το άρθρο 263 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι, στο πλαίσιο επιχειρησιακού προγράμματος που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανονισμών 1083/2006, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού 1260/1999, και 1080/2006, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για την κατάργηση του κανονισμού 1783/1999, και σκοπό έχει να προωθήσει την ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία, το Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν είναι αρμόδιο για την εκδίκαση προσφυγής κατά αποφάσεως επιτροπής παρακολουθήσεως με την οποία απορρίπτεται αίτηση χρηματοδοτήσεως.

Ειδικότερα, η επιτροπή παρακολουθήσεως που συνιστάται στο πλαίσιο επιχειρησιακού προγράμματος το οποίο σκοπό έχει την προώθηση της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας δεν είναι ούτε θεσμικό όργανο ούτε όργανο ή οργανισμός της Ένωσης που έχουν συσταθεί από τον νομοθέτη της Ένωσης και στους οποίους έχουν χορηγηθεί εξουσίες εκδόσεως πράξεων νομικά δεσμευτικών έναντι φυσικών και νομικών προσώπων σε συγκεκριμένους τομείς. Κάθε επιτροπή παρακολουθήσεως καταρτίζει τον εσωτερικό της κανονισμό εντός του θεσμικού, νομικού και δημοσιονομικού πλαισίου του οικείου κράτους μέλους κατ' εφαρμογήν του άρθρου 63, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 1083/2006. Ο δικαστής της Ένωσης δεν είναι όμως αρμόδιος να αποφαινεται ως προς τη νομιμότητα πράξεως εθνικής αρχής.

(βλ. σκέψεις 46-49, 52, διατακτ. 1)

2. Το άρθρο 267, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι οδηγός προγράμματος τον οποίο εκδίδει επιτροπή παρακολουθήσεως στο πλαίσιο επιχειρησιακού προγράμματος που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανονισμών 1083/2006, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού 1260/1999, καθώς και 1080/2006, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για την κατάργηση του κανονισμού 1783/1999, και σκοπό έχει να προωθήσει την ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία μεταξύ δύο κρατών μελών δεν αποτελεί πράξη θεσμικού ή άλλου οργάνου ή οργανισμού της Ένωσης και, κατά συνέπεια, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν είναι αρμόδιο να εκτιμήσει το κύρος των όρων ενός τέτοιου οδηγού.

(βλ. σκέψη 56, διατακτ. 2)

3. Ο κανονισμός 1083/2006, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού 1260/1999, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε όρο οδηγού προγράμματος τον οποίο εκδίδει επιτροπή παρακολουθήσεως στο πλαίσιο επιχειρησιακού προγράμματος που συμφωνείται μεταξύ δύο κρατών μελών και σκοπό έχει να προωθήσει την ευρωπαϊκή εδαφική

συνεργασία, καθόσον ο όρος αυτός δεν προβλέπει ότι οι αποφάσεις της εν λόγω επιτροπής παρακολουθήσεως με τις οποίες απορρίπτεται αίτηση χρηματοδοτήσεως δύνανται να προσβληθούν ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους.

Ειδικότερα, εφόσον η έκδοση του οδηγού προγράμματος από επιτροπή παρακολουθήσεως στο πλαίσιο επιχειρησιακού προγράμματος που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανονισμών 1083/2006 και 1080/2006, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για την κατάργηση του κανονισμού 1783/1999, και σκοπό έχει να προωθήσει την ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία αποτελεί εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη, η εν λόγω επιτροπή οφείλει να τηρεί τις διατάξεις του εν λόγω Χάρτη.

(βλ. σκέψεις 65, 66, 76, διατακτ. 3)

4. Για να εξασφαλίσει ότι το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα γίνεται σεβαστό στο πλαίσιο της Ένωσης, το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβλέπουν τα ένδिका βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται η πραγματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης.

Συναφώς, η επιταγή του δικαστικού ελέγχου κάθε αποφάσεως των εθνικών αρχών συνιστά γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης. Δυνάμει της αρχής αυτής, στα εθνικά δικαστήρια εναπόκειται να αποφαίνονται επί της νομιμότητας βλαπτικής πράξεως και να κρίνουν παραδεκτή τη σχετική προσφυγή, ακόμη και αν οι εσωτερικοί δικονομικοί κανόνες δεν προβλέπουν προσφυγή σε τέτοια περίπτωση.

(βλ. σκέψεις 68, 75)

5. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 81-83)